

• Eliteko kirolari ohiak •

Ametsa bukatu da

Dirutza, fama, arrakasta. Eta buruan, asmo bakarra: hurrengo entrenamendua, hurrengo lehiaketa. Egun batetik bestera, baina, podiumetik jaitsi eta dirutzarik, famarik, arrakastarik, kirolik gabeko bizimodura ohitu behar dute goi-mailan arituek.

MIKEL GARCIA

Argazkiak: Dani Blanco

“EMAN DIZKIGUTE AUTOAK, zapatilak, denetik ordaindu digute... Famara eta dirura ohitu gara urte pilotan, eta bat-batean diru-iturria eten egiten da eta fokua itzali, ez zara maitatua sentitzen, jendeak jada ez dizu deitzen, eta lehen gauzarik txikienarekin ondoan beti fisioterapeuta eta medikua izan dituzunean, orain gizarte segurantzara jo behar duzu. Berria da dena, berriz jaioko bazina bezala. Bizi izan gara beste frekuentzia batean eta tokatzen da gizartearen mailara egokitzea, frekuentziaz aldatzea. Kosta egiten da, ez gaudelako prestatuta, eta ez dagoelako horretarako baliabiderik, psikologorik...”. Horrela laburbildu du Andoni Imaz futbolari ohiak elitean aritu diren kirolari askori gertatzen zaiena erretiratzeke uea iristen denean, gazte oraindik.

Kasu dramatikoak ezagunak zaizkigu: Marco Pantani igotzaile handia txirrindularitza kaleratu zuten, dopinaren kontrako kontrol bat ez zuelako gainditu, eta kokaina gaindosi batek akabatu zuen; Jesús Rollán waterpolo jokalaria bere buruaz beste egin zuen, depresioa eta drogak tarteko; Agustín Sagasti txirrindularia urkatuta agertu zen duela gutxi, istripu baten erruz kirol profesionaletik erretiratu ostean. Muturreko egoerak dira, ez da arruntena, baina oro har trantsizio zaila dute gehienek: ikasketak gaztegi utzi zituzten, kirolari emanak bizi dira, eta zortzi orduko lanaldia aurkitu —eta horretara egokitzen ikasi— behar dute orain, bizi-maila apaldu arren irabazitako dirua ez baita nahikoa mantentzeko.

Gainera, kolpetik iristen da egoera berria, gure elkarrizketatuek aitortu digutenez. Andoni Imazek, Joane Somarribak eta Abraham Olanok diote maila profesionalaren burbuilan gaurko partidarako eta biharko lasterketarako beste pentsamendurik ez dutela, eta etorkizunak ez duela lekurik. Oso bizimodu erraza dela uste du Olanok: “Badakizu zer egin behar duzun: entrenatu, deskantsatu eta jan, hori da txirrindularitzan inportanteena. Eguneroko

hori utzi eta derrepente beste arloko gauzez arduratu beharra, biharko egunean pentsatzea... gogorra egiten da”.

Eta orain zer?

Reala utzi eta Athletic-era aldatu zenean, lesio oso txar baten ondorioz futbola uztea erabaki zuen Imazek duela zortzi urte, 30 urterekin. Bere belaunaldiko gehien-gehienak bezala, ez zuen beste prestakuntzarik, ez zuen teknikari titulurik atera, eta etorkizunarekin zer egin deliberatzeko urtebete sabatiko hartu zuen: “Urte atsegina izan behar zuen, konpromisorik gabe, lagunekin alde batetik bestera joateko, bizikletan ibiltzeko... baina oso urte gogorra bihurtu zen, diskutitzen, edo bizikletan atera eta disfrutatu gabe. Parentesi hura bukatzean zertan hasiko nintzen ez jakiteak ezinezona sortzen zidan, ondoeza. Umetatik izan duzun ametsa bete duzu, baina oraindik gazte zarela bukatu da ametsa, urte asko dituzu aurretik eta erabaki behar duzu zer egin dezakezun eta zer egin nahi duzun hemendik aurrera”.

Lagunartean eta etxean bilatu zuen aholkua, baina ez da erraza lagunek aintzat hartzea; nolako kezkak dira horiek, nahi duzun guztia duzula uste dutenentzat? Azkenean, gauzak bide onetik joan zaizkio Imazi, lehenengo Tolosako kiroldegiari lotuta, Belca enpresarekin ondoren, kirol-klinikako koordinatzaile egun. Aldiz, sarri bestelakoa da egoera, egunero kirolariekin lan egiten duen Inaki Arratibel medikuaren esanetan: askok uste dute bukatu eta dena eskura izango dutela, arrakastatsuak izan direlako, baina gehienei ez die funtzionatzen; “bizitza arruntan zein zara? Etorriko da norbait zu baino famatuagoa, eta atzean geratuko zara. Uste dute komertzial sartu (asko horretan sartzen dira) eta ugari salduko dutela, euren izenagatik, baina konplikatua da”.

Hain zuzen, Imazen inguruko gehienek komertzial lana hautatu zuten. Beste hainbat,

"Eman dizkigute autoak, zapatilak, denetarik ordaindu digute... Famara eta dirura ohitu gara urte pilotan, eta bat-batean diru-iturria eten egiten da eta fokuak itzali, ez zara maitatua sentitzen"

ANDONI IMAZ

entrenatzaile ikastaroa egiten ari dira, ondoen ezagutzen duten mundura, futbolera, itzuli asmoz. Eta aldaketa asimilatu ez zuenik ere ezagutzen du, behea jo zutenak, edota oraindik ere buelta eman nahian kili-kolo jarraitzen dutenak. "Tamalez, edaria irteera oso erraza izaten da kasu hauetan", dio.

Ez da garai ona bizikleta-denda irekitzeko

Zortzi urterekin lasterketen munduan murgildu zen Joane Somarriba. Txirrindularitza zuen bizitza, harik eta erabaki zuen arte ama izan nahi zuela eta profesionalki une onean egon arren (Munduko Txapelketan bigarren geratu ostean) utzi egingo zuela, 34 urterekin. Bi ume ditu orain, eta eurekin disfrutatzeko lanik egin gabe egon da denbora batean, baina lana topatzeari ekin beharko ziotela

"17-18 urterekin lasterketetan ondo moldatzen diren gazteek profesional izatea dute gogoan eta ikasketak albo batera uzten dituzte, baina txirrindularitzan gehienez 35 bat urtera arte egongo dira"

JOANE SOMARRIBA

segituan konturatu ziren senarra eta biak, senarrak ere, Ramon Gonzalez txirrindulariak, kirola utzi zuelako. Ateak jotzen hasi zirenean, ordea, ikusi zuten zaila zela kirolarekin loturiko jarduna aurkitzea. Bizikletadenda irekitzea otu zitzairen, baina inbertsio handia da, eta krisi garaian erabaki zuten ez zela negozioa irekitzeko unea.

Azkenean, emakumezkoen Espainiako txirrindularitza selekzioan entrenatzaile postua lortu du Gonzalezek, baina ez dela finkoa azaldu du Somarribak, eta berak ere lanari heldu nahi diola. "Sakrifizio aldetik, kirol gogorrak egin izanak asko erakusten dizu eta zailtasunen aurrean borroka espiritua barruan daramagu", dio gernikarrak. Hala ere, faltan bota du ikasketa gehiago egin ez izana, bizitza laburra duelako goi-mailako kirolak: "17-18

urterekin lasterketetan ondo moldatzen diren gazteek profesional izatea dute gogoan, ikasketak albo batera uzten dituzte eta hor etortzen da benetakoa arazoa, txirrindularitzan gehienez 35 bat urtera arte egongo direlako eta ondoren urte asko geratuko zaizkie aurretik”.

Txirrindulari askorekin aritua da Iñaki Arratibel medikua, eta aholkulari lanak egin ditu behin baino gehiagotan, eguneroko lanean, entrenamenduetan, hoteletan... sortzen diren elkarrizketak medio: Ferrarya edo txaleta erosi nahi dutela entzun dienean, hainbeste diru gastatzeak dakartzan arriskuez ohartarazteko premia izan du Arratibelek: “Diru asko mugitzen den kiroletan handiagoa da arazoa, futbolearen esaterako. Adin horrekin 60 milioi euro jartzen dizkizutenean, ez duzu kontrolatzen, gastatu beste era batera egiten duzu, eta gero datoz arazoak. Begira zer salto urtean 60 milioi irabaztezik ezerezera...”. Berdin ohiturekin: batetik bestera bidaiatzen aritzetik etxean sartzea edo zereginik ez izatea latza izan daiteke; dena eskura duzula bizitzetik eguneroko arduetara moldatzeak arazoak ekar ditzake elkarbizitzan.

Dena den, Euskal Herriko kirolariak diru kontutan zurreragoak direla dio Arratibelek: “Andaluzian esaterako, diru gutxiago irabazita ere, erregeen pare ibiltzen dira. Eta nik esaten diet: ‘Ez al duzu ikusten honekin nahikoa daukazula ondo bizitzeko, eta gehiago erosten baduzu gero ez duzula diru nahikorik izango?’. Baina han ez didate kasurik egin, egunerokoan dute burua, momentua ondo bizi nahi dute, eta hemen gehiago pentsatzen dugu etorkizunean”.

Txirrindularien patua

Salbuespentzat du bere burua Abraham Olanok, txirrindulari gehienek ez baitute diru erreserbarik izaten berak bezala urtebete lasai hartzeko, eta lehenbailehen hasi behar dute

“Ohituta zaude zer egin jakitera, egunero berdin, gosalduta eta bizikletan aterata. Kolpetik hori galtzen da, ez duzu lanbiderik, ez duzu ikasketak nahikorik, zure irudiaz aprobetxatzea ez da beti erraza... eta denek ez dute berdin asimilatzen”

ABRAHAM OLANO

laudorioetara eta bizimodura gehiegi ez ohi-tzeko, eta aldaketaren presioari aurre egiten jakiteko. Helburu horrekin, Espainiako hiruzpalau erkidegotan Kirolariarentzako Arreta Bulegoa ireki dute (Nazioarteko Batzorde Olinpikoaren laguntzaz), besteak beste zerbitzu juridikoa eta psikologikoa eskainiz. Profesional izan bitartean laguntza ematen dute hainbat alorretan, eta utzi ostean ere, jarraipena egitea da asmoa, bizimodu berrira nola egokitu diren ikusten joateko.

Zailtasunak zailtasun, gure elkarrizketatuek argi dute ez lioketela muzin egingo bizitako esperientziari. Andoni Imazek ez du zalantzarik, belauna txikituta bukatuko zuela aurretik jakin izan balu ere, berriz jaiotz gero futbola aukeratuko luke: “Amets bat bete dut, eta ametsak betetzea ez da erraza”. ■

www.argia.com/multimedia
helbidean, erreportajearen diaporama.

lanean: “Lagunei horrela egokitu zaie eta gogorra da, ohituta zaudelako zer egin jakitera, egunero berdin, gosalduta eta bizikletan aterata. Kolpetik hori galtzen da, ez duzu lanbiderik, ez duzu ikasketak nahikorik, zure irudiaz aprobetxatuta ahal izatea ere ez da beti erraza... eta denek ez dute berdin asimilatzen. Kirol profesionalan aritutako askok izaten ditu depresioak, batez ere lehenengo urteetan”.

Anoetarrak duela sei urte utzi zuen txirrindularitza, 33 urterekin. Berak ere, karrera punturik altuenean uztea erabaki zuen, gainbehera hasi baino lehen. Unipublic enpresan hartu aurretik, zalantzarik ez zion zizkion kezka handienak, baina gaineratu du ez ziola beldurrik edozein motako lana egin behar izateari, kontuan hartuta duela urte batzuk lana egon bazegoela.

Alegia, kirol ibilbidea bukatutakoan ez dela mundua akabatzen. Burua ondo jantzita izatea da gakoa, profesional zarenen jasotako